

In het keuzemenu kun je je opgeven voor een workshop, hier alvast een overzicht van de verschillende workshops:

'Bouwplan zoogdier: dissectie rat'

Arend Schot, Jose Lozeman - van 't Klooster

In deze workshop ga je een dissectie uitvoeren op een rat. Belangrijk is dat je een algemeen beeld krijgt van het bouwplan van een zoogdier. Deze kennis voorziet je van een anatomische schema, dat toepasbaar is op de proefdieren, die je wellicht gaat gebruiken in het biomedisch wetenschappelijk onderzoek.

'Morele Moed: over hoe je ethisch kunt handelen'

Monique Janssens

Heb je wel eens het gevoel dat de gang van zaken op je werk niet helemaal verloopt zoals het hoort? Knaagt je geweten wel eens als je terugdenkt aan je werkdag? Had je iets anders moeten doen, iets anders kunnen doen? Het moreel goede doen is soms ingewikkeld en vergt moed. Deze workshop is een korte oefening in moed om op het goede moment het goede te doen. Je oefent ethisch handelen door ethische dilemma's en moreel lastige situaties uit je eigen werkpraktijk actief te onderzoeken. Dit onder professionele begeleiding en in vertrouwelijkheid. Je ontdekt samen welke handelingsopties er in een dergelijke situatie zijn en hoe die uitwerken op anderen. Dat brengt je het inzicht en de moed om in de toekomst sneller en beter te handelen.

'Cumulatief Ongerief: hoe zit dat eigenlijk?'

Nelleke Verhave

In 2015, 2016 en 2017 hebben we een workshop gehouden over het inschatten van ongerief (Ongerief scores in de nieuwe wetgeving). Dit jaar gaan we oefenen met cumulatief ongerief. Hoe tel je ongerief bij elkaar op, of juist niet. Wat neem je mee en hoeveel invloed hebben de verschillende onderdelen van een experiment op de cumulatieve ongeriefsinschatting. Aan de hand van een aantal casussen kun je ervaren hoe het is om te discussiëren over cumulatief ongerief. Daarbij gaan we in op het concept, maar we gaan ook vanuit praktisch oogpunt in op de aspecten en informatiebronnen die je kunnen helpen bij de inschatting.

'Veilig werken met gevaarlijke stoffen'

Marc Fluttert

Ook binnen de proefdierfaciliteit worden gevaarlijke stoffen gebruikt, vaak onbewust. Dit kunnen narcose gassen zijn maar denk ook aan bv. de afwasmiddelen voor in de afwasmachine. Vaak staan daar symbolen op maar wat betekenen ze voor jou gezondheid. En welk gevaar is ook een risico? En hoe leer je gevaarlijke stoffen herkennen, waar kan je informatie vinden en wat betekend dat? Welke beschermingsmaatregelen kun je nemen? Na deze workshop ben je in staat gevaarlijke stoffen te duiden en m.b.v. goede informatie de juiste beschermingsmaatregelen te nemen zodat je veilig met de stoffen kunt werken. Onjuiste bescherming geeft valse veiligheid en creëert onveilig werken.

'Biotechnische escaperoom LIGHT. Los de puzzels op, vind de alternatieven en red je ratten'

Norma Verkerk, Marleen Blom, Sophie Gerhardt, Silvia van den Ham-Neggens en Nelleke Verhave

Je hebt stiekem ratten in huis. Je werkgever is erachter gekomen, heeft jouw ratten in beslag genomen en gaat ze inzetten als oefendieren voor nieuwe studenten! Dit kun je niet laten gebeuren. Los de puzzels op, vind de alternatieven en red je ratten!

'Hoe vertel je over je werk'

Toon Hesp

"En....wat doe jij voor werk?" Krijg jij die vraag ook wel eens als je ergens aan het praten bent met iemand, bijvoorbeeld op een feestje of zo. Wat is dan je antwoord? Vertel je dat je met proefdieren werkt? Of geef je een ontwijkend antwoord, omdat je het moeilijk vindt om erover te praten? In deze workshop krijg je een aantal 'handvatten' om mee aan de slag te gaan.

'Onder collega's: informeel delen van ideeën en werkwijzen uit de dagelijkse praktijk'

IvD-Platform en Maaike Goris

Hoe fijn is het om met collega dierverzorgers en biotechnici ongedwongen te kunnen praten over de praktische kanten van je werk? Maar vaak is daar beperkt gelegenheid voor tijdens de Biotechnische Dagen. In deze workshop gaan we actief - onderling en ongedwongen - met elkaar in gesprek. Je leert

van andere inzichten en kunt delen wat bij jullie werkt. Om dit enigszins gestructureerd te laten verlopen hebben we voor deze eerste keer de volgende 3 onderwerpen gekozen: kooiverrijking bij solitaire huisvesting, monitoren van ongerief (handhaven HEPS), verschonen van muizenbakken (werkwijzen, frequentie). Als je je aanmeldt voor deze workshop vragen we om actief mee te doen met tenminste 1 van deze 3 onderwerpen. Dat betekent dat je een mening of een werkwijze uit je eigen lab meeneemt (in je hoofd). Bij de start (per onderwerp) vragen we jullie om die meegebrachte punten kort in te brengen, om er vervolgens samen over te kunnen praten. Het is een pilot, het idee is afkomstig van Christa Reitzema, en als het goed bevalt gaan we er een jaarlijks terugkerende workshop van maken waarbij je zelf ook onderwerpen kunt inbrengen.

Dag en nacht ritme in dierproeven - Hoe maak je een experiment 'ritme-proof'?

Mayke Tersteeg en Ashna Ramsikoensing

Waarom is je lichaam van slag tijdens een jetlag? Wat zou de beste tijd zijn om een examen af te leggen? En waarom zijn de beste prestaties van topsporters vaak aan het einde van de middag behaald? Dit heeft allemaal te maken met onze biologische klok, een heel klein gebied in het midden van ons brein die ons dag en nacht ritme regelt. Ook (proef)dieren hebben een duidelijk dag-nacht ritme. Uitkomsten van proeven kunnen heel anders zijn afhankelijk van het tijdstip van de dag, hou je daar wel eens rekening mee?

Tijdens deze workshop geven we een introductie in dag en nacht ritme en benoemen we de gevolgen van een verstoord ritme. Bovendien komt aan bod waar je rekening mee kunt houden bij het uitvoeren van een 'ritme-proof' experiment, wat mogelijk kan leiden tot Verfijning en Vermindering. Uiteraard is er een interactieve opdracht waarin we je uitdagen om het dag-nacht ritme patroon van je proefdier te ontcijferen en om te zetten in bruikbare informatie voor jouw experiment.

'Infomarkt-tour'

Elk jaar worden verbeterde en/of nieuwe producten ontwikkeld op het gebied van o.a. huisvesting, dierverzorging, biotechniek en desinfectie. In samenwerking met de standhouders heeft de commissie Biotechnische Dagen een "INFOmarkt-TOUR" samengesteld. Op basis van de kernactiviteiten van de deelnemende bedrijven worden verschillende routes gemaakt. Elk kwartier demonstreert een bedrijf binnen een route een nieuw product, een nieuwe ontwikkeling en/of een dienstverlening. Een mooie gelegenheid om de dagelijkse praktijk van biotechnici, analisten, dierverzorgers en IvD-leden te actualiseren! De verschillende tours zijn onderverdeeld in verschillende onderwerpen, zoals Biotechniek/Animal care, Health monitoring, Huisvesting/Voeders, Software.